

17. การเพิ่มความสามารถในการไว้ตอของชาวไร่อ้อยขนาดเล็ก โดยเกษตรกรมีส่วนร่วม

Participatory of Small Holder Farmer on Increasing Ratooning Ability

ปรีชา กาเพชร ทักษิณา ศันสยะวิชัย

บทคัดย่อ

การที่ปลูกอ้อยแล้วสามารถไว้ตอได้ถือเป็นกำไรของชาวไร่อ้อย เนื่องจากต้นทุนการผลิตอ้อยตอต่ำกว่าอ้อยปลูกมาก แต่ในความเป็นจริงแล้วเกษตรกรในภาคตะวันออกเฉียงเหนือส่วนใหญ่ไม่สามารถไว้ตอได้ เนื่องจากมีข้อจำกัดหลายๆ ประการ จึงได้ทำการศึกษากการไว้ตอของอ้อยโดยให้เกษตรกรได้มีส่วนร่วมในการเสนอความคิดเห็นเพื่อสามารถนำไปใช้ได้ในพื้นที่จริงๆ พื้นที่ศึกษาเป็นพื้นที่ปลูกอ้อยในหมู่บ้านทอนน้อย ตำบลบ้านค้อ อำเภอเมืองจังหวัดขอนแก่น ล้างรวจข้อมูลการผลิตอ้อยและการไว้ตอเบื้องต้นจากเกษตรกรจำนวน 20 ราย พบว่าปัญหาการไว้ตอของเกษตรกรเนื่องมาจากความไม่เหมาะสมของดิน ปริมาณน้ำไม่เพียงพอ และอ้อยเป็นโรคใบขาว ได้ดำเนินการวางแผนเก็บข้อมูลทดสอบกับปัญหาดังกล่าว ใช้เทคโนโลยีภูมิสารสนเทศช่วยในการพิจารณาเลือกแปลงทดสอบ ให้ความแตกต่างกันของลักษณะดิน ความสูงจากระดับน้ำทะเล และเลือกแปลงที่มีความแตกต่างกันของพันธุ์อ้อยและสถานะอ้อย ผลการทดลองพบว่า เกษตรกรสามารถไว้ตออ้อยได้เพียง 1 ถึง 2 ตอ ปัญหาที่สำคัญที่ทำให้ไม่สามารถไว้ตอได้ได้แก่การขาดความชื้นในดิน และความอุดมสมบูรณ์ของดิน ผลจากการเก็บข้อมูลยืนยันได้ว่าเกษตรกรสามารถไว้ตอได้มากกว่า 3 ตอ หากพื้นที่นั้นมีความชื้นเพียงพอ โดยแนวทางการแก้ไขปัญหาคือการบำรุงดินให้มีความอุดมสมบูรณ์ และให้น้ำเสริม ซึ่งเกษตรกรที่ร่วมทำงานสามารถรู้ถึงปัญหาและแนวทางการแก้ไขได้แต่ในทางปฏิบัติยังไม่สามารถทำได้เนื่องจากมีข้อจำกัดทั้งในเรื่องของพื้นที่ทำกิน และข้อจำกัดทางเศรษฐกิจและสังคม

การนำผลงานวิจัยไปใช้ประโยชน์

โดยประเด็นปัญหาเรื่องศักยภาพของพื้นที่ ได้นำไปใช้ประกอบการวางแผนการทำงานทดลองเพื่อเก็บข้อมูลยืนยันต่อในเรื่องของพื้นที่ที่มีศักยภาพสำหรับไว้ตออ้อยได้ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ภาพแสดง ภาพถ่ายดาวเทียมพื้นที่ศึกษา ที่นำมาช่วยในการตัดสินใจเลือกแปลงเก็บตัวอย่าง